

*Rahvusvaheline noorsootöö konverents "Noorsootöötaja leitud küberdžunglist!"
18. -19. novembril 2008 Dorpat Konverentsikeskuses Tartus*

PANEELDISKUSSIOON: INTERNETI OHUD, TURVALISUS JA EETIKA KOKKUVÕTE

Diskussioonis osalesid:

Aare Kirna

*SA Vaata Maailma veebijuht, arvutikaitse.ee toimetaja
ja*

Anniki Tikerpuu

Sotsiaalministeeriumi laste õiguste ja teenuste juht

Moderatorid:

Elina Kivinukk

*Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidu koolitusjuht, noortevaldkonna koolitaja
ja*

Peeter Marvet

tehnokratt, IT-ekspert

Arutleti järgnevatel teemadel ja jõuti järgnevate mõteteni.

Eestikeelne veebikeskkond ja turvalisus

Võrreldes infoturbe spetsialistide poolt koostatud graafikuid nakatatud arvutite kohta nii Eestis kui mujal maailmas, võib öelda, et Eestis on olukord suhteliselt hea. Eesti olukorra teeb unikaalseks eesti keel. Kui keegi üritab lollitada või saata maskeeritud pahavara, siis enamasti tekitab see halva keelekasutuse poolest ikka kahtlust.

Teadlikkuse kasv

Inimesed on saanud teadlikumaks Interneti ohtudest ja võimalustest, kuidas suurendada turvalisust. Sellest räägitakse rohkem ja muutus inimeste hoiakutes on tähtis. Ilmselt võtab veel aega, et see info väljenduks konkreetsete oskustena. Mõistetakse ka seda, et erinevate põlvkondade teadlikkus Interneti ohtudest on erinev. Oma internetikäitumist kirjeldanud noored mõjusid võrdlemisi kompetentsetena.

Ohver päris elus ja Internetis

Ameerika kuritegevuse statistika näitab, et internetikuritegude osakaal on selles suhteliselt väike. Internetikuritegude ohvritüüp langeb suuresti kokku ohvritüübiga reaalmaailmas. Laps, kellele pööratakse vähe tähelepanu või kes on mingil põhjusel ise riskialtim, võib langeda ohvriks ka Internetis. Paljud internetis ahistatud lapsed on üsna sageli tavaelus eelnevalt seksuaalselt ahistatud või väärkoheldud.

Mis teeb noored Internetis haavatavaks?

Noored võivad vähese sotsiaalse kompetentsuse tõttu olla mõnes olukorras kergemini haavatavad. Mõnel neist on võib-olla puudulikud lähedussuhted ja nad tunnevad ennast ebakindlana. Sel hetkel, kui nad tunnevad end ebakindla ja haavatavana, tuleb üks toetav täiskasvanu, paneb käe õlale ja ütleb, et räägime sellest... Noored ei pruugi tunda ära manipulatsiooni.

Kui vanem ei paku lapsele turvalist lähedust, siis peegeldab seda ka lapse käitumine Internetis. Internet on osa meie elust ja peegeldab seda, mis toimub noore elu teistes valdkondades.

Kui lapsel on sisemine tasakaal, tema kontakt vanematega on usalduslik ning ta on teadlik ohtudest ja turvalisest käitumisest, siis kannab ta selle kogemuse üle ka Internetti.

Kuidas õpetada turvalist ja eetilist käitumist Internetis?

Tuleb rääkida nii Interneti ohtudest kui ka võimalustest ning **õpetada neid võimalusi ohte vältides ära kasutama.**

Internet on **elu loomulik osa**. Nii, nagu on vaja õpetada lapsele turvalist käitumist linnaliikluses, vajab ta ka juhiseid turvaliseks käitumiseks Internetis. Nii, nagu sa ei käi linnaliikluses lapsel pidevalt järel ega vaata, kas ta ikka läheb rohelise tulega üle tee, ei pea last ka Internetis kogu aeg kontrollima.

Küll võivad pikaajalise arvuti taga istumisega kaasned **võimalikud terviseprobleemid**, nt halb rüht ja halvenenud nägemine. Vanemad võiksid laste terviseprobleemide vältimiseks motiveerida lapsi eakohastele füüsilistele mängudele ja tegevustele.